Seat No. : _______________

NC-101

November-2013

B.A. Sem.-III

CC-201 : Sanskrit

(शिवमहिम्न: स्तोत्रम्)

Time : 3 Hours] **[Max. Marks : 70**

Instructions : (1) Answers of general questions should be written in about **650** words.

(2) Answers of short note should be written in about **300** words.

1. (અ) शिवमहिम्न: स्तोत्रम् માં પ્રગટ થતી કવિ પુષ્પદન્તની વિનમ્રતાનું વર્ણન કરો. **7**

(A) Describe the humility of the poet Pushpadant as expressed in शिवमहिम्न: स्तोत्रम् ।

અથવા/OR

शिवमहिम्न: स्तोत्रम् ના આધારે શિવના સગુણ સ્વરૂપનું વર્ણન કરો.

Discuss about Lord Shiva's सगुणस्वरूपम् according to the शिवमहिम्न: स्तोत्रम् ।

(બ) शिवमहिम्न: स्तोत्रम् માં નિરૂપિત પૌરાણિક સંદર્ભોની ચર્ચા કરો. **7**

(B) Discuss the mythological references depicted in शिवमहिम्न: स्तोत्रम् ।

અથવા/OR

ટૂંકનોંધ લખો :

Write short note :

(1) अष्टमूर्तिशिव: ।

(2) दक्षयज्ञप्रसङ्ग: ।

2. (અ) शिवमहिम्न: स्तोत्रम् માં વર્ણવાયેલા શિવના સંબોધનોનું વર્ણન કરી તેની સાથે સંકળાયેલા મિથક-વૃત્તાન્ત સહિત કરો. **7**

(A) Explain the MYTHS associated with the various address of Lord Shivas in शिवमहिम्न: स्तोत्रम् ।

અથવા/OR

નીચે દર્શાવેલા સંદર્ભોમાં આવતાં મિથકની સમીક્ષા કરો :

Critically analyze MYTHS associated with the references below given :

(1) रावणस्य शिवभक्ति ।

(2) कामदहन प्रसङ्ग: ।

(બ) સંસ્કૃત સ્તોત્રકાવ્યના ઉદ્‌ગમ અને વિકાસની રૂપરેખા સ્પષ્ટ કરો. **7**

(B) Discuss about the origin and development of the Sanskrit स्तोत्रकाव्यम् ।

અથવા/OR

स्तोत्रम् શબ્દનો અર્થ સમજાવી शिवमहिम्न: स्तोत्रम् નું સ્તોત્રકાવ્ય તરીકે મૂલ્યાંકન કરો.

Define word stotram and evaluate शिवमहिम्न: स्तोत्रम् ।

3. (અ) નીચેના શ્લોકોનું ભાષાંતર કરી સવિસ્તર સમજાવો : (ગમે તે **બે**) **8**

(A) Translate the following with explanations : (any **two**)

(1) महोक्ष: खट्वाङ्गं परशुरजिनं भस्म फणिन:
कपालं चेतीयत्तव वरद तन्त्रोपकरणम् ।
सुरास्तां तामृद्धिं दधति तु भवद्भ्रूप्रणिहितां
न हि स्वात्मारामं विषयमृगतृष्णा भ्रमयति ।।

(2) अकाण्डब्रह्माण्डक्षयचकितदेवासुरकृपा –
विधेयस्यासीद्यस्त्रिनयन विषं संहृतवत: ।
स कल्माष: कण्ठे तव न कुरुते न श्रियमहो
विकारोऽपि श्लाघ्यो भुवनभयभङ्गव्यसनिन: ।।

(3) स्मशानेश्वाक्रीडा स्मरहर पिशाचा: सहचरा –
श्चिताभस्मालेप: स्रगपि नृकरोटीपरिकर: ।
अमङ्गल्यं शीलं तव भवतु नामैवमखिलं
तथापि स्मर्तृणां वरद परमं मङ्गलमसि ।।

(4) असितगिरिसमं स्यात्कज्जलं सिन्धुपात्रे
सुरतरुवरशाखा लेखनी पत्रमुर्वी ।
लिखति यदि गृहीत्वा शारदा सर्वकालं
तदपि तव गुणानामीश पारं न याति ।।

(બ) વિવરણાત્મક નોંધ લખો : (ગમે તે **ચાર**) **8**

(B) Write explanatory notes : (any **four**)

(1) अतद्व्यावृत्ति ।

(2) भुजवनम् ।

(3) अगेन्द्र: ।

(4) पुरमथन: ।

(5) पशुपति: ।

(6) धूर्जटि ।

4. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ **બે** કે **ચાર** વાક્યોમાં લખો : (ગમે તે **છ**) **12**

Answer the following questions in **two** or **four** sentences : (any **six**)

(1) પુષ્પદન્તને શા માટે પદભ્રષ્ટ થવું પડ્યું ?

(2) ગંગા નદીનું નામ ભાગીરથી કેવી રીતે પડ્યું ?

(3) મિથકનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરો.

(4) મિથકનો સાહિત્ય સાથેનો સંબંધ સ્પષ્ટ કરો.

(5) नेदिष्ठाय અને दविष्ठाय એટલે શું ?

(6) શિવના કયા નામો શ્રુતિ પ્રસિદ્ધ છે ?

(7) કોઈપણ બે ભક્તિપ્રધાન સ્તોત્ર કાવ્ય અને તેના રચયિતાના નામ લખો.

(8) શિવના વિષ્ણુપરક અર્થો કરનારા ટીકાકારનું નામ લખો.

5. (અ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ **એક** કે **બે** વાક્યોમાં લખો : **7**

(A) Answer the following questions in **one** or **two** sentences :

(1) शिवमहिम्न: स्तोत्रम् મહદંશે કયા છંદમાં રચાયું છે ?

(2) હજારો કમળો લઈને શિવની પૂજા કરનારા વિષ્ણુએ એક કમળ ઓછું થતાં શું કર્યું ?

(3) કયા ઋષિ સાત સમુદ્રના જળનું પાન કરી ગયા ?

(4) શ્રદ્ધા વગર કરેલા કર્મો કેવા નિવડે છે ?

(5) कुसुमदशन એટલે શું ? આ શબ્દ કોના માટે પ્રયોજાયેલો છે ?

(6) आदित्यहृदय स्तोत्रम् કયા ગ્રંથ અંતર્ગત આવે છે ?

(7) शिवमहिम्न: स्तोत्रम् ના કુલ 31 શ્લોકો મધ્યપ્રદેશના કયા મંદિરમાં કોતરેલા જોવા મળે છે ?

(બ) જોડકાં જોડો : **7**

(B) Match the sutable column :

(1)	विरञ्चि	(a)	क्षोणी
(2)	रथः	(b)	गन्धर्वराजः
(3)	शतधृतिः	(c)	शिवेतरक्षतये
(4)	बलिपुत्रः	(d)	उपरिगतः
(5)	भक्तामरस्तोत्रम्	(e)	यन्ता
(6)	स्तोत्रकाव्यम्	(f)	बाणासुरः
(7)	पुष्पदन्तः	(g)	जैनसम्प्रदायः